

KRIMINALOMSORGEN

Årsmelding 2008

Kriminalomsorgens utdanningscenter KRUS

Innholdsfortegnelse

Dette er KRUS 2008	2
Direktørens forord	3
Fengselsskolen / Grunnutdanningen	4
Fengselsfaglig seksjon	7
FoU-avdelingen	10
KRUS publikasjoner 2008	16
Fotoalbum fra 2008 på KRUS	17
Administrasjonsavdelingen	24
Budsjett og regnskap	26
Tilsatte på KRUS i 2008	27

Utgitt av: Kriminalomsorgens utdanningssenter KRUS, Boks 6138 Etterstad, 0602 Oslo, www.krus.no

Copyright © 2009 Kriminalomsorgens utdanningssenter KRUS, Oslo

Det må ikke kopieres fra denne bok i strid med åndsverkloven eller avtaler om kopiering inngått med Kopinor, interesseorgan for rettighetshavere

Dette er KRUS 2008

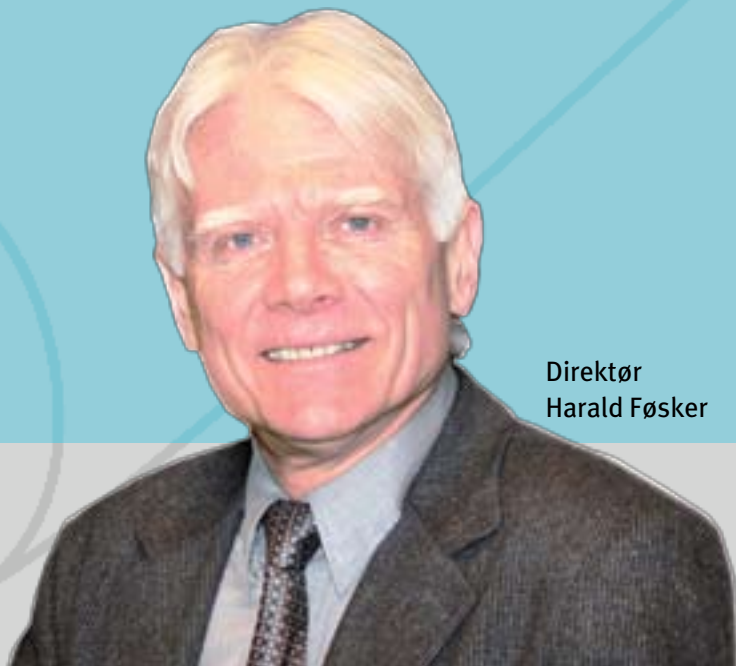
Kriminalomsorgen skal gjennomføre varetektsfengsling og straffereaksjoner på en måte som er betryggende for samfunnet og som motvirker straffbare handlinger. Det skal legges til rette for at lovbrøtere kan gjøre en egen innsats for å endre sitt kriminelle handlingsmønster.

- Kriminalomsorgens utdanningscenter KRUS er kompetansesenter for kriminalomsorgen i Norge. Vår oppgave er å tilføre kriminalomsorgens tilsatte kunnskaper, ferdigheter og holdninger i tråd med etatens mål og verdier.
- KRUS har i 2008 uteksaminert 198 aspiranter fra det ordinære kullet, og det begynte 241 nye aspiranter.
- 71 medarbeidere var per 31. desember 2008 tilsett ved KRUS, totalt 26 menn og 45 kvinner.

KRUS har tre avdelinger:

- **Avdeling for grunnutdanning** består av Fængselskolen, som gir grunnutdanning til alle som skal bli fængselsbetjener i Norge, og verksbetjentutdanningen, som tilbyr etatsutdanning for verksbetjener;
- **FoU-avdelingen** bidrar gjennom kurs, seminarer, konferanser og forskning, evaluering og veiledning til en kunnskapsbasert utvikling av kriminalomsorgen.
- **Administrasjonsavdelingen** er teknisk arrangør for fagseminar, står for fellestjenester som kurshotell, vedlikehold, økonomi, personalbehandling, kontorstøtte, sentralbord og datanettverk, og har redaktøransvaret for nettsidene www.krus.no

KRUS holdt i 2008 til på to adresser:
Teisenveien 5A og Ulvenveien 111

Direktør
Harald Føsker

Direktørens forord

Grunnutdanningen hadde et svært hektisk år i 2008, i tillegg til fullt trykk på ordinært forløp hadde vi tre desentrale opplegg samt etablering av Tromsø/Vadsø som nye praksisfengsler. For fengselsfaglig seksjon har selvsagt det store aspiranttallet, ca 500, vært en utfordring, særlig fordi vi har hatt 6 ulike opplæringsløp på 14 forskjellige fengsler.

1913 deltakere på kurs er noen færre enn foregående, men ligger fremdeles på et høyt nivå. 2008 var det første fulle driftsåret i nye lokaler i Ulvenveien 111, som ligger i gangavstand fra "hovedbølet". Alt har ikke gått smertefritt til enhver tid; det koster å flytte mange medarbeidere og ikke minst kursdeltakere over i nye og uvante omgivelser. Desto større grunn er det til å gi honnør til alle kursister og ansatte, som har lagt godvilje og læringsvilje inn i den daglige virksomheten!

Administrasjonsavdelingen fikk fem nye medarbeidere i 2008. På Krus må man være operativ fra dag en, og de fem nye medarbeiderne viste til fulle at de har mye kompetanse å hente fram når det gjelder.

2008 har vært preget av stor faglig kontaktflate mot miljøer både nasjonalt og internasjonalt. Vi har hatt mange utenlandske delegasjoner på KRUS, blant annet fra Storbritannia, Tsjekkia, Estland, Bosnia, Latvia og Russland. Nasjonalt er det jobbet aktivt i forhold til høyskolesektoren i forbindelse med Nokut-godkjenningsprosessen som ble innledet i desember.

Jeg vil takke ledere og medarbeidere på KRUS for et år med mange og komplekse utfordringer. To forhold må trekkes fram; ICPA-konferansen i juni ble brått og uventet flyttet fra Helsfyr hotell til KRUS og krevde stor improvisasjonsevne av våre tilsatte, og "Faget i fokus" som i 2008 ble utsatt til august måned og ble avviklet samtidig med at huset var fullt av andre aktiviteter. Begge oppgaver ble løst på strak arm og førte til meget fornøyde konferansedeltakere.

KRUS, 1. mai 2009

Harald Føsker
direktør

KRUS uteksaminerte til sammen 198 aspiranter til pliktårstjeneste i 2008. Dette er et høyere antall enn i 2007. Det ble tatt opp to kull med aspiranter. Ved ordinært kull ble det tatt opp 117 aspiranter, samtidig ble det tatt opp to ekstraklasser som skal gjennomføre hele sin utdanning på Åna og Ravneberget fengsel. Det begynte 23 aspiranter på Åna og 24 på Ravneberget i januar. I tillegg fortsatte Kongsvingerkullet sin desentraliserte utdanning ved Kongsvinger fengsel. Det ble også tatt opp 77 aspiranter på KRUS i mai dette året. Det ble ikke uteksaminert noen verksbetjenter i 2008.

Fengselsskolen / grunnutdanningen

Av avdelingsleder Egil Larsen

Aktivitet

Det har i 2008 vært stor aktivitet på KRUS når det gjelder grunnutdanning av betjenter. Antallet ordinære aspiranter i praksisår var et unormalt lite kull på 117, mot 152 i 2007.

På teoriåret derimot var det 198 aspiranter som mottok sitt vitnemål av justisminister Knut Storberget i slutten av november.

Etter initiativ fra politisk ledelse startet 24 aspiranter opp en desentralisert betjentutdanning i Ravneberget fengsel som en forberedelse til åpning av Halden fengsel og en gruppe på 24 startet en desentralisert utdanning på Åna fengsel grunnet store problemer med bemanning.

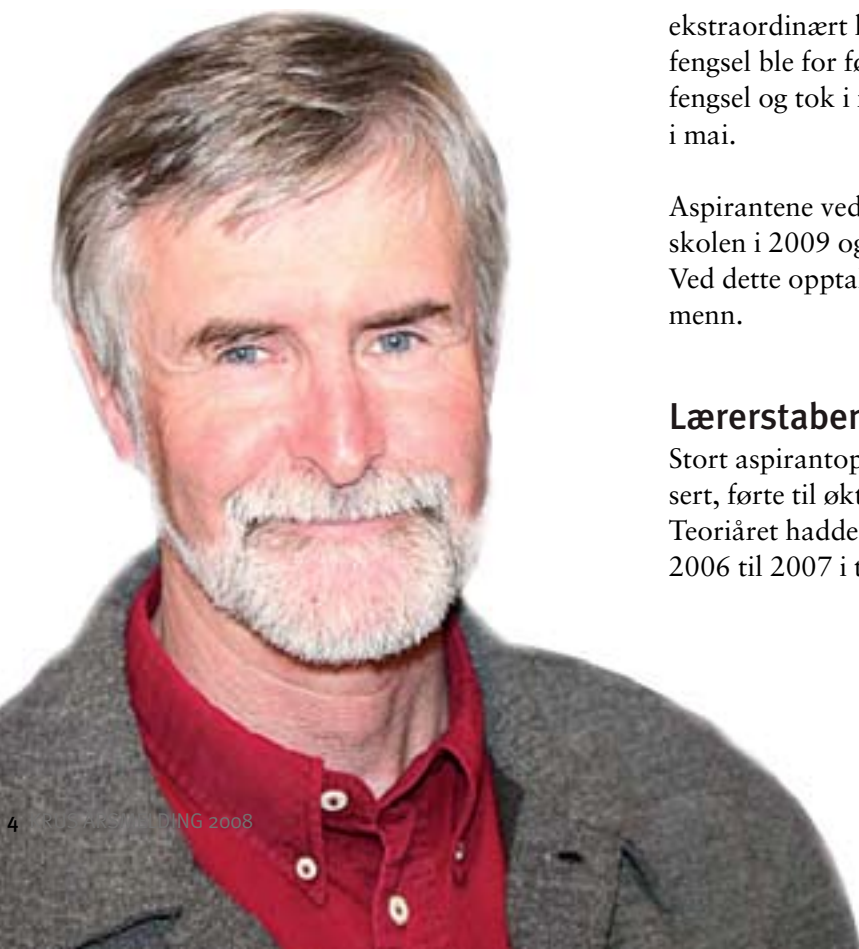
Ved det ordinære opptaket, inkludert de to desentraliserte klassene, var 43 % kvinner og 57 % menn.

I mai ble det i tillegg tatt opp 77 aspiranter i et ekstraordinært kull som startet på KRUS. Tromsø fengsel ble for første gang benyttet som praksisårsfengsel og tok i mot 15 aspiranter etter endt forkurs i mai.

Aspirantene ved dette kullet skal ha sitt teoriår ved skolen i 2009 og fullfører sin praksis i mars 2010. Ved dette opptaket var 49 % kvinner og 51 % menn.

Lærerstab

Stort aspirantopptak, både sentralt og desentralisert, førte til økt lærerbehov på teoriåret i 2008. Teoriåret hadde en økning på ca 50 aspiranter fra 2006 til 2007 i tillegg til Kongsvingerkullet.

Ånakullet

Det ble ansatt nye lærere på slutten av 2007 som en forberedelse til å ta i mot ca 200 personer på teoriåret i 2008. De nye ble tilsatt både i engasjementer og i faste stillinger.

Lærerstaben er en blanding av akademikere og fengselsfaglærere (fengselsbetjenter med tilleggsutdanning på høyskole- og universitetsnivå). Etter hvert har alle erfaring fra jobb som betjenter/ekstra-betjenter ved at de tar vakter i perioder vi ikke har aspiranter. Noen har også annen fengsels erfaring. Nye yngre kolleger med «fersk utdanning» og nye erfarne kolleger fra andre høyskole- og fagmiljøer har tilført fagmiljøet på KRUS mye nytt og vært en faglig nyttig utfordring for eldre kolleger.

Pedagogisk organisering

Utdanningen av fengselsbetjenter er temabasert. Hvert tema har en fagansvarlig og en tverrfaglig sammensatt faggruppe av lærere/veiledere som utarbeider opplæringen i tråd med studieplanen. Studieplanen er diskutert og godkjent av KSF.

Grunnutdanningen bruker problembasert læring (PBL) som en viktig inspirasjon i tilretteleggingen av opplæringen. I praksisåret er aspirantene i hvert opplæringsfengsel delt inn i basisgrupper som jobber sammen under veiledning av aspirantleder/veiledere. De avlegger eksamen i Tema 3 Praktisk fengselslære i slutten av det første året.

Resten av temaene blir avsluttet på teoriåret. Aspirantene på teoriåret er delt inn i seminargrupper på ca

Ravnebergets kull

Kongsvingerkullet

30. Hver seminargruppe ledes av et lærerteam på tre. Seminargruppa er igjen delt inn i 4 basisgrupper som er faste gjennom hele teoriåret. Hver seminargruppe har sitt eget seminargrupperom (klasserom) og basisgruppene har egne grupperom. Lærernes viktigste oppgaver er forelesninger i auditoriet og veiledning av aspirantene i deres arbeid. Veiledningen foregår enten i grupper eller individuelt. Noen oppgaver er diskusjonsoppgaver, noen er praktiske øvelser og atter andre er skriftlige arbeider, både korte og mer omfattende. Seminargruppene brukes til oppsummering av forelesninger, framlegg av gruppearbeid eller diskusjoner av oppgaver. Det er alltid lærere/veiledere fra teamet til stede i seminargruppene. Teamet planlegger og tilrettelegger for aktivitet i tråd med studieplan, timeplan og hva som er bestemt på veiledermøtene.

Den formative vurderingen er gjennomført med fagartikler som er blitt vurdert som en del av grunnlaget for karaktersetning i de enkelte temaene. Summativ vurdering, skoleeksamener, både skriftlig og muntlig, gjennomføres fortsatt, men i mindre omfang enn tidligere.

Vi merker at kvaliteten i skriftlig framstilling er økende blant aspirantene pga av mer vektlegging på skriftlige arbeider, bl.a. i å skrive mer omfattende fagartikler.

Strategier og andre faglige utfordringer

Som i hele kriminalomsorgen møter også KRUS stadig nye faglige utfordringer. Både fagstrategien som kom i 2004, og andre strategier har fokus i opplæringen og er blitt enda bedre integrert. Dette gjøres ved at de legges inn under de rette temaene, og at vi bl.a. benytter oss av personer fra KSF som forelesere. Deretter blir emnene tatt opp i seminarer og basisgruppearbeid.

Stortingsmelding 37 har fått betydning for grunnutdanningen med styrking av noen faktorer i utdanningen og noen nye.

Som i 2007 har vi i 2008 videreført fokuset på ADHD, både med interne og eksterne forelesere, og satt et utvidet fokus på organisert kriminalitet. I den siste sammenhengen utnytter vi bl.a. kompetanse hos KRIPOS som forelesere.

Vi har i tillegg økt vår oppmerksomhet på data-sikkerhet, «sikkerhetsfaget» og Restorative Justice.

Utdanning på høgsolenivå og ny stortingsmelding

I Stortingsmelding nr 37 har fokus økt på å kvalitetssikre utdanningen av fengselsbetjenter. I tråd med forventningene i denne meldingen og forventningene i tildelingsbrevet, har Fengselsskolen lagt sin utdanning på et nivå som kan sammenliknes med annen utdanning på høgsolenivå.

I tråd med at tildelingsbrevet sier at «utdanningen skal ligge på et høyere nivå» har også arbeidet med kompetansekartlegging og kompetanseutvikling av de tilsatte blitt videreført. Ved tilsetning av nye lærere legges det nå vekt på at det skal være personer som er kvalifiserte til å undervise/veilede på høgsolenivå.

KSF har bedt KRUS og grunnutdanningen om aktivt å skjele til kravene som NOKUT stiller til statlige høgsolen. Det er startet opp et internt arbeid i avdelingen for å få til en NOKUT-godkjenning av utdanningen i flukt med det arbeidet som ellers drives på KRUS på dette feltet.

Dette jobbes det med aktivt i staben på grunnutdanningen, samtidig som alle hele tiden er oppmerksomme på at tillemplingene må skje innenfor en etatsutdanningsramme.

Når det gjelder utdanningen av fengselsbetjenter henviser vi interesserte til å gå inn på KRUS sine hjemmesider www.krus.no og www.fengselsskolen.no for å se på studieplanen for 2008 og studieplanen for 2009.

Tilsatte i verksdriften, VBU

Dette er et opplæringsforløp som går over to semestre. Det er tidligere utdannet fem kull med denne ordningen. Opplæringsplanen for etatsutdanningen for verksbetjenter ligger på KRUS sin hjemmeside.

På grunn av et svært stort aspirantkull i 2008, bl.a. flere desentraliserte opptak, hadde ikke KRUS ressurser til å gjennomføre VBU i 2008. Lærerkreftene fra VBU ble overført til ordinær aspirantopplæring. Dette ble gjort i samforstand med KSF.

Ny VBU blir iverksatt i 2009.

I den nye stortingsmeldingen er det forventet at KRUS skal søke NOKUT om fagskolegodkjenning for VBU. Dette arbeidet er midlertidig stoppet etter et en-til-en-møte i desember 2008 mellom KRUS og KSF der det ble antydning at verksbetjentens rolle i framtida kunne endre seg vesentlig.

Grunnutdanningen består også av en uniformert del – fengselsfaglig seksjon. Seksjonen består av fengselsinspektør og 6 fengselsførstebetjenter. Fengselsfaglig seksjon forvalter arbeidsgiveransvaret for aspirantene og er deres nærmeste overordnede på teoriåret. Videre har seksjonen ansvaret for oppfølging av praksisfengslene og det faglige innholdet i praksisåret, sammen med den øvrige delen av grunnutdanningen. Fengselsfaglig seksjon har også sekretariatsfunksjon for Aspirantnemnda.

Fengselsfaglig seksjon

Av Fengselsinspektør Ellen Ekhaugen

I 2008 benyttet vi for første gang Tromsø fengsel som praksisfengsel. Vi fikk også Trondheim fengsel tilbake som praksisfengsel. Dermed var det til sammen 14 praksisfengsler.

På det ordinære kullet for 2008 begynte det 163 aspiranter. De fordelt med 117 aspiranter som vil gjennomføre utdanningen ved ordinært forløp, mens 24 aspiranter ved Ravneberget- og 23 aspiranter ved Åna fengsel skal ha all sin undervisning lagt til sitt fengsel. I tillegg startet det i mai 77 aspiranter etter et ekstraopptak. De vil gjennomføre en praksisperiode fram til oppstart av teoriår i 2009. De vil deretter avslutte med en praksisperiode og vil være ferdig uteksaminert 31.mars 2010.

KRUS hadde også i 2008 et samarbeid med NAV for å rekruttere personer med minoritetsbakgrunn. Tolv personer ble plukket ut til et tremåneders kurs. Vi opplever samarbeidet som positivt og vil også i 2009 gjennomføre et samarbeidskurs mellom NAV og KRUS.

Seksjonen holder veilederkurs i samarbeid med grunnutdanningen, for alle aspirantveiledere i praksisåret. Kurset går over fire dager.

Faget pasifisering og konflikthåndtering tilligger seksjonen. Fagutvikling i det henseende er sentralt. Det er utarbeidet et nytt pensum i faget. Siste redigering ble ferdig i 2008. Utvikling av et nytt sikkerhetsfag ble startet opp i 2007. En arbeidsgruppe

ble satt ned for å utarbeide et forslag til innholdet i dette viktige faget. Oppsummering av dette arbeidet ble sendt KSF høsten 2008.

Rekruttering og profilering har hatt stort fokus også i 2008. KRUS har benyttet det samme profileringsmaterialet i 2008, som ble utarbeidet av to reklamebyråer i 2007. I tillegg ble det også gjennomført tiltak i Troms og Finnmark for å få tilsatt flere aspiranter med samisk språk.

Aspirantene fra 2008-kullet samlet på KRUS og foran kullet i første rekke fra venstre: Fængselsinspektør Ellen Ekhaugen, direktør Harald Føsker og førstebetjent Cathrine Rist.

Aspirantene 2008

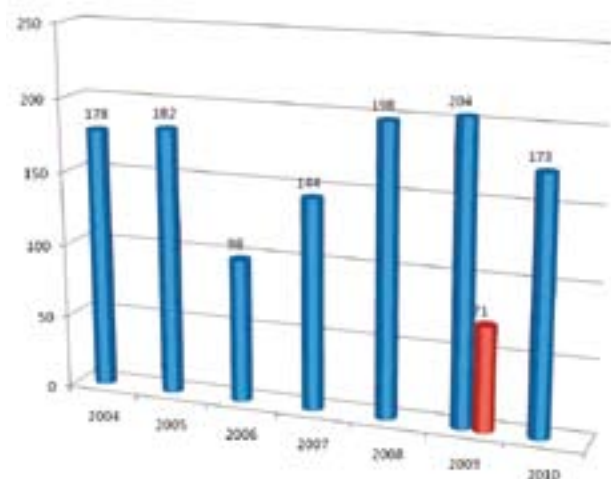
Aspirantkullene ved Fængselsskolen 2004-2009

År	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Antall	159	105	150 ordinært 54 ekstra	151 ordinært 25 Kongsvinger	117 ordinært 24 Ravneberget 23 Åna 77 ekstra (mai)	176 ordinært

Det er desentraliserte utdanningsforløp ved Kongsvinger fengsel, Åna fengsel og Ravneberget fengsel.

Antall uteksaminerte 2004 - 2008 og prognose for 2009 - 2010

År	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Antall	178	182	98	144	198	204 + 71 desentralisert.	173

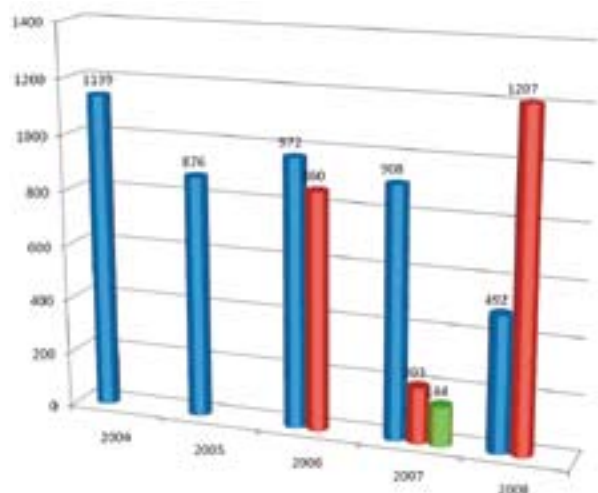

Uteksaminerte verksbetjener 2002 – 2008

År	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Antall	23	45	24	25	27	26	0

Antall søkere til Fengselsskolen

År	2004	2005	2006	2007	2008
Søkertall	1139	876	972 + 860	908 + 203 + 144	492 (mai) 1207

Forsknings- og utviklingsavdelingen (FoU) med 16 ansatte (leder, forskere, seniorrådgivere, rådgivere og bibliotekar) driver en utstrakt kurs, seminar og konferansevirksomhet, drift og utvikling av påvirkningsprogrammer, forskning og evaluering, samt tiltaket Sikkerhet i Kriminalomsorgen.

Forsknings- og utviklingsavdelingen

Av avdelingsleder Janne Helgesen, FoU-avdelingen

Kurs og utviklingsarbeid

Etter- og videreutdanning tar hoveddelen av ressursene i FoU-avdelingen. I 2008 deltok 1913 deltakere på kurs. Dette er et stort antall, spesielt sett i forhold til at etaten har vel 3200 tilsatte til sammen. KRUS har de siste årene stadig utvidet sitt kurstilbud både i forhold til antall og type kurs ut fra hva etaten ser som sitt kompetansebehov. Gjennom kursvirksomheten ønsker vi å gi deltakere kunnskap og ferdigheter av relevans for en kriminalomsorg i utvikling. Det skilles mellom ulike kurs, fagsamlinger, konferanser og programmer, og i 2008 hadde KRUS tilbud om fire forskjellige fagsamlinger og 10 ulike programmer. Kommunikasjon, rus og sikkerhet har vært tre av hovedsatsingsområdene, og mange av kursene og programmene som ble tilbudt lå under disse temaene;

Motiverende samtale

Satsingen på kommunikasjon fortsetter å være et kjerneområde i KRUS kursvirksomhet, først og fremst ved å lære opp tjenestemenn i Motiverende Samtaler (Motivating Interviewing, MI). Målet er at tjenestemennene skal ha samtaler med domfelte som kan motivere til viljestyrt endring. Regionen har ansvar for opplæring i trinn I. KRUS har fokus på trinn II og instruktørutdannelsen. I tillegg har MI gått inn som en naturlig del av opplæring i miljøarbeid.

Formidling og kommunikasjon

Fortsatt er grunnkurs i Formidling og kommunikasjon et populært kurs. Det er rettet mot tilsatte som har spesielle formidlingsoppgaver, underviser eller driver opplæring. Kurset styrker deltakernes kommunikasjons- og formidlingskompetanse.

Grunnkurs rusproblematikk

Også i 2008 har satsingen på rusproblematikk stått sentralt i FoU sitt arbeid, både når det gjelder utviklingsarbeid og kursvirksomhet. Enhver tilsatt

som møter varetaktsinnsatte eller domfelte vil møte problemstillinger knyttet til rus. Derfor tilbyr KRUS et grunnkurs i rusproblematikk for å gi et helhetlig perspektiv på kriminalomsorgens arbeid innenfor rusfeltet. I tråd med den nye russtrategien er dette kurset en kombinasjon av kontroll og kunnskap, samt rehabiliterings- og motivasjonsarbeid. Sikkerhet og rehabilitering ses i sammenheng og i 2008 ble det gjennomført 2 grunnmodulkurs i Rusproblematikk.

National Substance Abuse Program (NSAP)

Pilotvirksomheten av det nye rusprogrammet National Substance Abuse Program (NSAP), som ble forhåndsvurdert og anbefalt fra Rådgivningspanelet for akkreditering av programmer i kriminalomsorgen, ble videreført i 2008. Det er åtte pilotenheter som er i gang med programmet, inkludert et friomsorgskontor. Enhetene er i gang med å prøve ut programmet i to versjoner. FoU-avdelingen gjennomfører en evaluering av programmet. Evalueringen skal inngå i en søknad om akkreditering og eventuell videreføring av programmet.

Program mot ruspåvirket kjøring

Den tidligere straffereaksjonen i friomsorgen «Betinget dom med vilkår om Promilleprogram», er revidert i 2008. Det nye «Program mot ruspåvirket kjøring» er omarbeidet og tilpasset førere med alle typer påvirkning fra medikamenter og legale og illegale rusmidler. KRUS har deltatt i en arbeidsgruppe nedsatt av KSF som har utarbeidet ny forskrift og utkast til nye retningslinjer. Parallelt reviderer KRUS programhåndboken og utvikler oppdateringskurs for gruppeledere og andre tilsatte med ansvar for denne straffereaksjonen.

Bygging av mestringstillit

Programmet «Bygging av mestringstillit» (BAM), som er utviklet i samarbeid med Høgskolen i Lillehammer (HiL), ga for tredje året på rad tilsatte i fengsel og friomsorg mulighet til å ta studiepoeng. Under opplæringen på KRUS fikk deltakerne undervisning og øvelse i FAK-metodikken, som handler om å dele en hendelse opp i tre deler; Foranledning - Atferd – Konsekvens. Gjennom å benytte dette analyseverktøyet gis domfelte/innsatte mulighet til å skape bevissthet rundt egen atferd og å bygge opp mestringstillit som muliggjør endring av uønsket atferd.

En-til-En

Det individuelle påvirkningsprogrammet En-til-en ble i 2008 søkt akkreditert. Panelets vurdering er at programmet godkjennes såfremt veiledning og kvalitetssikringssystemer utbedres. Ut over å gjennomføre opplæring for instruktører, har vi i 2008 utdannet egne seniorinstruktører, slik at videre drift av programmet sikres.

Foreldreveiledning

KRUS fikk sertifisert en sin første trener i Foreldreveiledning i 2008, og etter årets veiledningskurs er det foreldreveiledere ved 13 fengsler.

Rådgivningspanel for akkreditering av programmer i kriminalomsorgen

KRUS har hatt sekretariatsfunksjonen for Rådgivningspanel for akkreditering av programmer i kriminalomsorgen. To medarbeidere har til sammen arbeidet i 50 % stilling og medlemmer fra sekretariatet har deltatt på en internasjonal fagsamling. Sekretariatet har i 2008 vurdert alle søknader som er sendt panelet, samt også vurdert søknader som ikke er godkjent på grunn av at kvaliteten ikke tilfredsstilte kravene. KRUS sendte i 2008 inn søknad om å få akkreditert programmene «En – til En» og «Brotts-Brytet», og begge ble positivt vurdert.

Nettverkskonferansen

For å sette fokus på de frivilliges rolle i tilbakeføringsarbeidet i kriminalomsorgen ble det i 2008 arrangert en konferanse i samarbeid mellom KRUS og Frelsesarmeen. Konferansen var i hovedsak rettet mot ansatte og tillitsvalgte i frivillige organisasjoner, men var også åpen for tilsatte i kriminalomsorgen. Målet for konferansen var å starte et samarbeid som kan gjøre de frivilliges ressurser mer tilgjengelig for enhetene og de domfelte.

Kontaktbetjentarbeid

FoU-avdelingen har hatt ansvar for faglig veiledning i forbindelse med kontaktbetjentundersøkelsen som gjennomføres årlig i både fengsler med høyere og lavere sikkerhetsnivå i Norge. Gjennom bruk av kvalitetsindikatorer tar undersøkelsen sikte på å gi tilbakemelding om hvordan tilsatte og innsatte opplever kvaliteten på kontaktbetjentsarbeidet.

FoU har i løpet av 2008 vært i kontakt med flere regioner og har deltatt på enkelte enhetssamlinger for å sette fokus på hvordan metodikken best kan benyttes og kan bidra til god praksis.

Miljøarbeid

FoU-avdelingen har i 2008 gjennom undervisning og veiledning bistått i gjennomføringen av miljøarbeidsprosjektet. Prosjektet består av 6 pilotavdelinger og har som mål å systematisk utvikle bruken av miljøarbeid som metode i norske fengsler. Samtlige pilotavdelinger har gjennomført fire av fem trinn. Endelig slutføring av prosjektet er utsatt til 2009 og vil bli evaluert i etterkant. Gjennom arbeidet med piloten har vi sett mye engasjement og entusiasme blant de tilsatte i forhold til nye perspektiver på fellesskap som arena.

Sikkerhet i Kriminalomsorgen (SIK)

SIK har til hensikt å forbedre sikkerheten for tilsatte, domfelte og samfunn gjennom utvikling av sikkerhetskultur. Den grunnleggende opplæringen i fengsel (SIF) og opplæringen i friomsorgen (SIFO) er begge fullført, og prosessen er nå inne i en oppfølings- og vedlikeholdsfasen. Det er i 2008 gjennomført to erfaringsamlinger for SIK; en for fengsel og en for friomsorgen. Vi har også avviklet konferansen «Trygg kriminalomsorg» som omfatter vold og trusselproblematikk i tillegg til sikkerhet og HMS. KRUS har i 2008 hatt en gruppe som arbeider med å utvikle sikkerhetsfaget og FoU-avdelingen har i løpet av 2008 opprettet en nettside på intranettet hvor prosjektet SIK er tema.

E-læring

KRUS har et mål om ytterligere bruk av IKT som læringsverktøy, både i forhold til fjernundervisning, etterutdanning og verktøy som kan være en del av grunnutdanningen. I 2008 ble It's learning som digital læringsplattform implementert i KRUS undervisning. Våren ble brukt til opplæring av alle aspiranter og ansatte, og i høstsemesteret var It's learning etablert som en integrert del av KRUS undervisning. FoU utvikler også frittstående IKT-baserte læringsressurser, og med økonomisk støtte fra Husbanken ble det høsten 2008 utviklet en nettside til hjelp i boligsosialt arbeid. «Boligpanett.no» er blitt en brukervennlig nettside primært for kontaktbetjenter som trenger informasjon om hvordan de kan drive boligsosialt arbeid.

LUP

Ledelsesutviklingsprogrammet, LUP, ble utarbeidet i 2006 av en partssammensatt arbeidsgruppe ledet av KSF. Alle ledere i Kriminalomsorgen har gjennomført programmets fire basismoduler som ble gjennomført regionalt. KRUS har i 2008 bistått med 5 internkonsulenter i gjennomføringen av basismodulene i LUP. Ut over dette har vi utviklet et opplegg for fordypningsmoduler i LUP. I alt ble det i 2008 gjennomført syv ulike fordypningsmoduler som et ledd i Lederutviklingsprogrammet. 212 ledere har deltatt på følgende moduler: Konflikthåndtering og ledelse, Ledelse av møter og kreative prosesser, Motiverende samtale for ledere, Kriseledelse, Medietrening, Personaljus og Økonomistyring for ledere. Evalueringen av fordypningsmodulene viser at deltakerne er svært fornøyd med innholdet i disse kursene.

Evaluerings- og forskningsoppdrag

KRUS har i 2008 gjennomført en rekke evaluerings- utviklings og forskningsoppdrag (EUF- oppdrag). Yngve Hammerlin fullførte i 2008 sin dr. philos grad ved det Juridiske fakultet i Oslo ved Institutt for kriminologi og rettssosiologi. Avhandlingen hadde tittelen: *Om fangebehandling, fange- og menneskesyn i norske anstalter 1970–2007*. I tilknytning til disputasen gjennomførte Hammerlin prøveforelesning med oppgitt tema: *Kan en straffestitutjon ha et innhold som gjør at dens trekk som straffeinstitusjon tones sterkt ned og eventuelt forsvinner? Fins det eksempler på slike institusjoner, hva er eventuelt deres hovedtrekk? Er det i så fall rimelig å kalle dette fengsler?* og selvvalgt tema: *Problemet selvmord i norske fengsler*.

Andre sentrale forsknings- og utviklingsoppgaver har for FoU-avdelingen vært konsentrert om følgende tema:

Vold og trusler

Arbeidet med vold og trusler i kriminalomsorgen følges opp med en ny årsrapport for vold og trusler mot tilsatte i kriminalomsorgen 2007 og publisering av resultater fra mørketallsarbeidet om vold og trusler. Arbeidet med vold og trusler ble også presentert på konferansen «Trygg Kriminalomsorg» i mars 2008.

Evaluering av kvalitet i fengsler med høy sikkerhet

Denne undersøkelsen studerte kvaliteten på livet til innsatte og kvaliteten på yrkeslivet til tilsatte. For å innhente opplysninger om disse forholdene ble to spørreskjemaer utarbeidet av professor A. Liebling ved Institute of Criminology, University of Cambridge, benyttet. I alt ble 32 fengsler med høy sikkerhet inkludert i studien, og totalt deltok 1129 innsatte og 1078 tilsatte. Dataene fra forskningsprosjektet er under bearbeiding, og resultater fra undersøkelsen ble presentert på konferansen 'Prison officers and Prison culture' i Örebro i mai 2008.

Med midler fra Analyseenheten i Justisdepartementet har en tilsatt ved FoU-avdelingen arbeidet med et forskningsprosjekt knyttet til ovennevnte studie. Miljøet på høysikkerhetsfengsel har blitt studert og fokus for har vært rettet opp mot hvordan innsatte og tilsatte opplever sikkerhet og kontroll på anstaltene, med fokus på dynamisk sikkerhet.

Evaluering av prøveprosjekt

– straffegjennomføring med elektronisk kontroll

FoU-avdelingen har på oppdrag fra Kriminalomsorgens sentrale forvaltning KSF ansvar for evaluering av prøveprosjektet straffegjennomføring med elektronisk kontroll (fotlenke). Evalueringen er en prosessevaluering som skal undersøke hvordan den domfelte og hans/hennes pårørende opplever å sone med fotlenke. Evalueringen skal også støtte implementeringen av prosjektet og bidra til å kvalitetssikre prosessen.

Stortingsmelding om barn og unge

Stortingsmeldingen om alternative straffereaksjoner ovenfor unge lovbrøyttere (nr. 20 2005–2006) er tidligere blitt fulgt opp gjennom ulike aktiviteter i regi av FoU-avdelingen. I 2008 har det vært arbeidet med en artikkel som følger opp status for unge lovbrøyttere som deltok i SNU-prosjektene i Oslo fengsel, Trondheim fengsel og Bergen fengsel (Ugelvik, T. og Rokkan, T. 2006).

Forskningssamarbeid

om overdødelighet blant løslatte

Et mangeårig forskningssamarbeid med SIRUS om overdødelighet blant løslatte har munnet ut i forskningsartikkelen «The contribution of imprisonment and release to fatal overdose among a cohort of Norwegian drug abusers». Artikkelen vil bli publisert i *Addiction Research and Theory*. Forsker Ragnar Kristoffersen har bidratt fra KRUS.

Forskning omkring bruk av

internett for å komme i kontakt med ofre

Et samarbeid med professor Gottschalk ved BI om overgripere som benytter internett for å komme i kontakt med ofre, har resultert i forskningsartikkelen «Understanding the process of online grooming: the behavior of men who target young people online». Artikkelen vil bli publisert i *International Journal of Digital Crime and Forensics*. Forsker Ragnar Kristoffersen har bidratt fra KRUS.

Statistikk og prognoser

FoU-avdelingen har i 2008 levert flere grunnlagsnotater til departementet, blant annet en konsekvensberegning mht fengselsplassbehov som følge av de foreslåtte staffeskjerpelsene ved grov kriminalitet, jf Ot.prp. 22 om endringer i straffeloven.

Det nordiske residivprosjektet, som skal se på tilbakefallet i kriminalomsorgen har også hatt møter i 2008. Opplegg for felles presentasjon av tabeller er utviklet, og arbeidet fortsetter i 2009. En rapport er tenkt utarbeidet høsten 2009 og prosjektet er delvis støttet av Kriminalitetsforebyggende råd (KRÅD).

Samarbeid med Russland

Fokusområder for samarbeidet mellom KRUS og Akademiet i Ryazan har i 2008 vært relatert til samtale- og motivasjonsprogrammet VINN, både gjennom kurs og forskning. En representant fra FoU-avdelingen har også deltatt på en konferanse om unge lovbrøyttere som ble arrangert av FSIN i Moskva. I 2008 har KRUS arrangert grunnopplæring i VINN for ansatte i kvinnekolonier i Mozhaysk og Mordovia. Domfelte kvinner i Mozhaysk har allerede et tilbud om VINN, mens programmet er nytt for Mordovia.

KRUS har engasjert forskerne Irina Mikhaleva og Vadim Matveenko ved Akademiet i Ryazan til å evaluere implementeringen av VINN i Mordovia og Mozhaysk. Forskerne har også skrevet et kapittel til

den russiske VINN-manualen om kvinnekriminalitet i Russland, som ble presentert i Ryazan oktober 2008. Resultatet av evalueringen vil foreligge i mai 2009.

KRUS har videre deltatt på reiser til både Mozhaysk og Mordovia, med hensikt å følge opp implementeringen av- og instruktørens praksis i VINN i koloniene. På begge reisene ble det gitt informasjon til både ledernivå og til instruktørene i koloniene. Besøkene har også gitt verdifulle innblikk i de rammer som gis for VINN-grupper og i praksis i disse gruppene. Dette har påvirket utformingen av del II av grunnopplæringen og erfarings-samlingen som skal avholdes i april 2009.

Konferanse om unge lovbrøyttere

En representant fra KRUS var i Moskva i mai 2008 for deltagelse på konferanse om unge lovbrøyttere, der man bidro med en innledning om unge lovbrøyttere. Konferansen ble arrangert av forskningsinstituttet ved den føderale fengselstjenesten i Russland (FSIN).

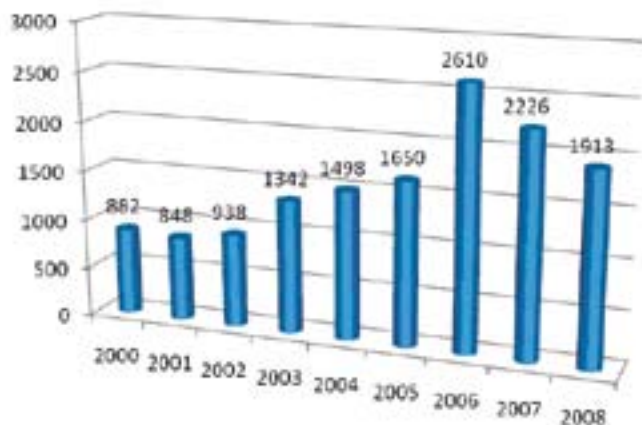

Bakre rekke fra venstre: Kristin Opaas Haugli, Eva Nergård, Torunn Højdahl, Tore Rokkan, Janne Helgesen og Ida Stendahl. Foran fra venstre: Solveig Høegh-Krohn, Per Kristian Granheim, Gro-Heidi Løvendahl Johansen og Ole Stageberg

Statistikk for kursvirksomheten 2008

Totalt har det vært 1913 deltakere på kurs, fagsamlinger og seminarer på KRUS i 2008. Av dette er 55,6 % (1066) menn og 44,2 % (847) kvinner.

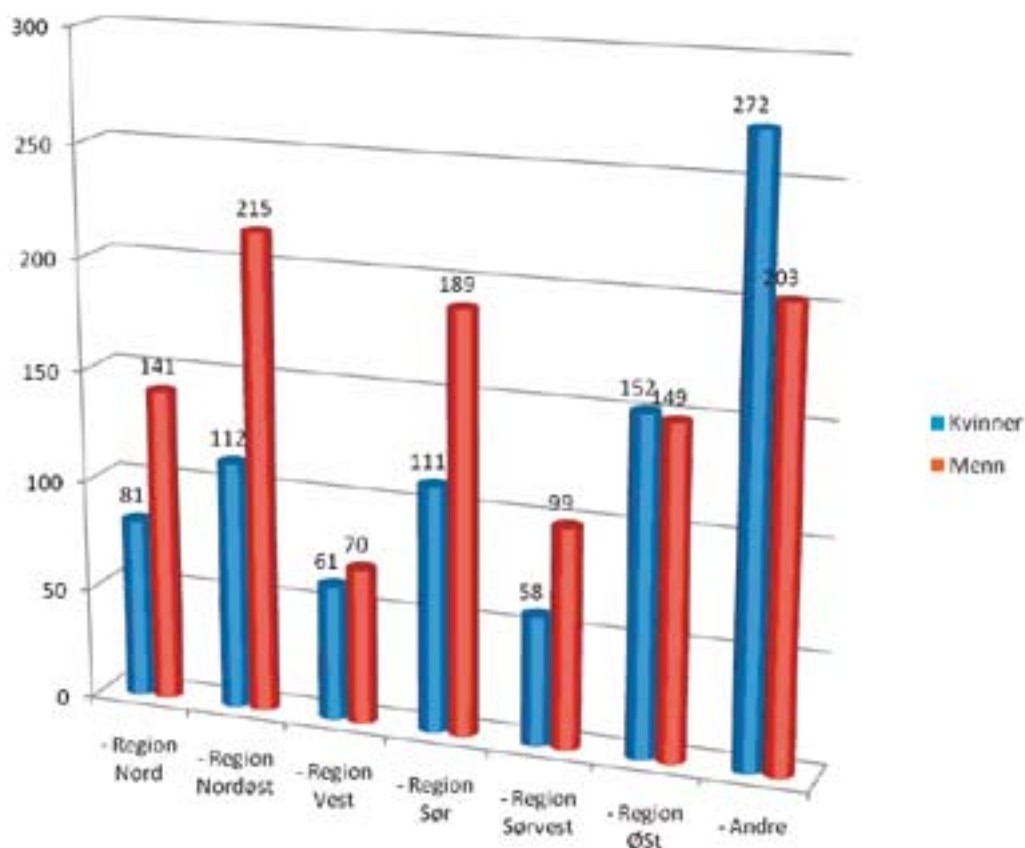
År	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Deltakere	882	848	938	1342	1498	1650	2610	2226	1913

Kursdeltakere fordelt på regioner

Region	Kvinner	Menn	Total
- Region Nord	81	141	222
- Region Nordøst	112	215	327
- Region Vest	61	70	131
- Region Sør	111	189	300
- Region Sørvest	58	99	157
- Region Øst	152	149	301
- Andre *)	272	203	475
Alle	847	1066	1913

*) Andre omfatter bl.a. ca 50 utenlandske gjester og 150 aspiranter fra de desentraliserte kullene på besøk på KRUS, 50 eksterne deltakere på Faget i fokus, 50 deltakere på Arbeidsdriftkonferansen, 50 deltakere på MINT-konferansen og 20 deltakere på Kulturkonferansen

KRUS PUBLIKASJONER 2008

KRUS HÅNDBØKER (nedlastbare i pdf- format fra nettet):

Kvalitet i varetektsarbeidet. Del 1: Manual: Trond Danielsen & Vegard Karlsen; Oslo: KRUS håndbok 1/2008

Kvalitet i varetektsarbeidet. Del 2: Kvalitetsledelse i fengsel: Trond Danielsen & Vegard Karlsen; Oslo: KRUS håndbok 2/2008

Kvalitet i varetektsarbeidet. Del 3: Noen perspektiver på varetekt Trond Danielsen & Vegard Karlsen; Oslo: KRUS håndbok 3/2008

KRUS RAPPORTER (trykte publikasjoner):

Nordisk statistikk for kriminalomsorgen i Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige 2002 - 2006. Ragnar Kristoffersen (red.) Oslo: KRUS rapport Nr 5/2008

Forvaring, erfaringer og utfordringer: Foredrag og innlegg på forvaringskonferanse, KRUS 12.6.2007. Berit Johnsen (red.) Oslo: KRUS rapport Nr 4/2008.

Vold og trusler mot tilsatte i kriminalomsorgen 2006. Rapporten gir et samlet statistisk bilde av volden mot tilsatte for årene 2004, 2005 og 2006. Yngve Hammerlin og Tore Rokkan. Oslo: KRUS Rapport Nr 3/2008.

Vold og trusler mot tilsatte i friomsorgen. Rapporten gir et samlet bilde av vold og trusler mot tilsatte i friomsorgen for årene 2004, 2005 og 2006. Tore Rokkan. Oslo: KRUS Rapport Nr 2/2008.

Vold og trusler mellom innsatte. En intervjuundersøkelse. Kristin Hanoa. Oslo: KRUS Rapport Nr 1/2008.

KRUS INFORMASJON (både trykt og nedlastbart fra nettet):

- Ny studieplan 2009
- Årsmelding for 2007
- KRUS kurskatalog 2009
- Vervebrosjyre (opprykk)
- Vervefolder (opprykk)

FOTOÅRET 2008 PÅ KRUS

JANUAR

Det nye Ånakullet

Fra kriminalomsorgskonferansen i mars måned

APRIL

Aspirantveilederne på Åna

Ildsjelprisen 2008 tildelt Marianne Nødtvedt Nilsen og Ingvill Rosenlund, aspirant på KRUS.

MARS

Trygg kriminalomsorgskonferansen åpnes av fengselsinspektør Ellen Ekhaugen i Ulvenveien

MAI

Åna og Ravneberget samlet på kurs i Ulvenveien

Åna og Ravneberget samlet på KRUS

Nye aspiranter ønskes velkommen

77 nye aspiranter ønskes velkomne til KRUS

Førstebetjentene presenteres for de nye aspirantene

Maikullet ønskes velkommen

Britiske fengselsledere på besøk på KRUS

Maikullet 2008

NSAP-samling med John Eno

NSAP-samling med John Eno

SIF-samling i mai 2008

Nettverkskonferansen i samarbeid med Frelsesarmeen

JUNI

ICPA-konferansen

Fra Nettverkssamlingen

Executive Director Ed Wozniak ledet ICPA-konferansen på KRUS: «High Risk Offenders under the Age of 18»

SIF-samling i mai 2008

Fra ICPA-konferansen i juni

Tsjekkisk besøk på KRUS

Tsjekkisk besøk på KRUS

VINN på russisk

VINN på russisk

AUGUST

Minnestund for Ragnhild Fredsvik

Aspirant Ragnhild Fredsvik, som omkom sommeren 2008

Faget i fokus X ble arrangert 21. og 22. august

Dr. Samuel Johnsons foredrag gjorde inntrykk

Avdelingsdirektør Dyveke Hamza fra IMDI

Aspirant Eirik Jørgensen tok bronsemedaljen i styrkeløft i vesteuropeisk mesterskap i Herning i 2008

SEPTEMBER

Ekspedisjonssjef Kristin Bølgen Bronebakk ønsker velkommen til arbeidsdriftkonferansen i september

Fra arbeidsdriftkonferansen i september

Arbeidsdriftkonferansen i september

OKTOBER

Dagskonferanse om kultur og estetikk i kriminalomsorgen

Fra kulturkonferansen i oktober 2008

Venjas harem spilte på kulturkonferansen

Filmregissør Margreth Olin på kulturkonferansen i oktober

BAM-kurs i oktober

Musikkprofessor Jon-Roar Bjørkvold på kulturkonferansen

BAM-kurs i oktober

Pause i solskinnet utenfor KRUS

Solveig Høegh-Krohn ønsker velkommen til nordisk MINT-forum

BAM-kurs med 25 deltakere i oktober

Nordisk MINT-forum på KRUS i oktober 2008

Fra høstkonferansen om egnethet og yrkesvalg

Besøk fra Latvia

Undervisning på Ravneberget

HMS-system utarbeidet for KRUS og overlevert direktøren i desember 2008

NOVEMBER

Justisdepartementets ledergruppe på besøk

Det var ikke plass til hele avgangskullet på KRUS, så vi leide lokaler på Abildsø

Departementsråden får KRUS ordbok i gave

Statsråd Knut Storberget flankert av fengselsinspektør Ellen Ekhaugen og direktør Harald Føsker

Administrasjonsavdelingen har som vanlig hatt et travelt år, som ble annerledes fordi vi fra nyttår skulle yte service på to forskjellige adresser i og med at FoU-avdelingen og kursvirksomheten flyttet over til Ulven. Det ble nødvendig med omorganisering og enda bedre planlegging før kursene. På slutten av året gikk mye tid med til planlegging av det nye i-senteret for aspirantene som åpnet i de gamle førstebetjentkontorene i desember. Men alle brikker fant sin plass til slutt.

Administrasjonsavdelingen

Av administrasjonssjef Tor Grindaker

Mange nye administrasjonsmedarbeidere i 2008

Arbeidet i administrasjonsavdelingen i 2008 ble preget av at flere gode gamle medarbeidere sluttet og ble erstattet av nye kolleger. Vi ønsker derfor å presentere de nye i årsmeldingen:

Nye konsulenter i administrasjonen

Å jobbe som konsulent i administrasjonen på KRUS krever at man takler det meste på sparket og helst har noen års erfaring å hente fram når oppgavene «ramler inn av døra». De nye medarbeiderne fikk minimal opplæring før den første store konferansen med hundrevis av utenlandske gjester plutselig ble lagt til KRUS i juni 2008. Det krevde en evne til improvisasjon som alle heldigvis viste at de hadde. Konferansedeltakerne ble meget fornøyde.

De tre nye konsulentene i administrasjonen har svært varierte arbeidsoppgaver. Fra venstre til høyre ser du våre nye konsulenter Heidi Raae Vinge, Lisa Johnsen og Anita Dulin.

Heidi Raae Vinge

Lisa Johnsen

Anita Dulin

Det nye i-senteret for aspirantene åpnet i desember der førstebetjentkontoret var før. Og førstebetjentene flyttet opp til annen etasje.

IKT-seksjonen på KRUS

bør helst være tidlig på jobb hver dag, siden mange kolleger kommer på jobb med et akutt behov for bistand like før forelesningene starter. Og med høy stressfaktor kan det være vanskelig å huske hvilken tast man skal trykke på. De to nye kollegene har taklet de fleste spørsmål med godt humør fra første dag. Også ikt-konsulentene løper over til Ulvenveien ved behov. Det er Bahary Dukuray og Truls Grande som vikarierer som Ikt-konsulenter på KRUS.

Truls Grande

Bahary Dukuray

Budsjett og regnskap 2008

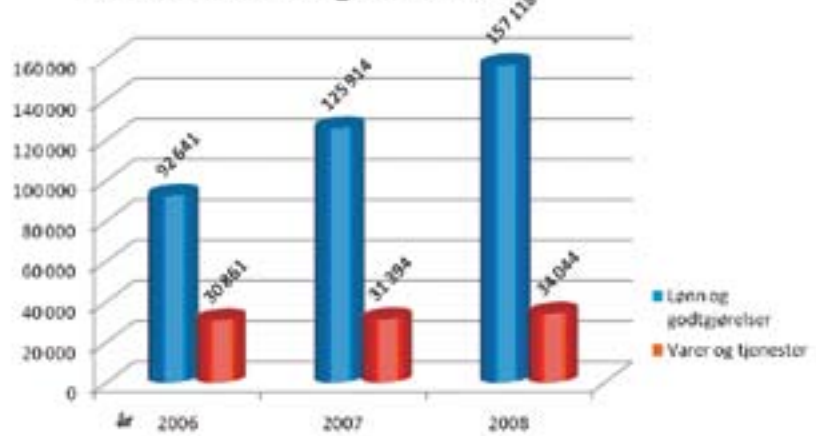
Samlet tildeling på kapittel 0432 var i 2008 om lag 195,7 millioner kroner.

Grunnet økte aspirantopptak er tildelingen økt med nesten 41 millioner kroner fra 2007.

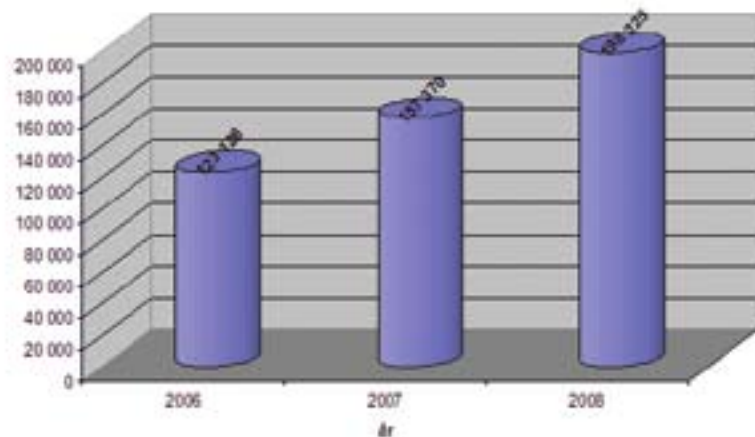
De totale utgiftene for 2008 var om lag 191,2 millioner kroner, av dette var om lag 157,1 millioner lønn og godtgjørelser til aspiranter og personalet ved KRUS og om lag 34 millioner øvrige driftsutgifter. Dette betyr at over 82 % av de totale utgiftene gikk til lønn og godtgjørelser og i underkant av 18 % til varer og tjenester. Grunnet stor avgang av aspiranter ble det i 2008 et mindre forbruk på kapittel 0432.

Inntekter på kapittel 3432 er i hovedsak aspirantenes egenandel til bøker og studietur.

Kostnadsfordeling 2006-2008

Disponibel ramme 2006-2008

Budsjettrammer	2006	2007	2008
Budsjett før inntekter og refusjoner	121 431	155 742	196 073
Merinntekter og refusjoner	1 695	1 628	2 152
Disponibel ramme	123 126	157 370	198 225

Kostnader	2006	2007	2008
Lønn og godtgjørelser	92 641	125 914	157 118
Varer og tjenester	30 861	31 394	34 044
Totale kostnader	123 502	157 308	191 162

Tilsatte ved KRUS 2008

FØSKER, HARALD – Direktør

ADMINISTRASJONEN

Grindaker, Tor – Administrasjonssjef

Alfhei, Trine – Seniorrådgiver

Dukuray, Bahary – Konsulent.

Dulin, Anita – Konsulent

Evensen, Ottar – Rådgiver

Fjeldberg, Gunnar – Konsulent

Grande, Truls O.A – Konsulent

Hellum, Maria – Konsulent

Johnsen, Lisa – Konsulent

Steindal, Eldar – Rådgiver

Storholt, Wenche – Konsulent

Torp, Hege Merete – Konsulent

Viko, Elin – Førstesekretær

Vinge, Heidi – Konsulent

Woldvik, Erna Marit – Konsulent

FENGSELSFAGLIG:

Ekhaugen, Ellen – Fengselsinspektør

Grønvold, Christian – Fengselsførstebetjent

Hunnestad, Elinor – Fengselsførstebetjent

Rist, Cathrine – Fengselsførstebetjent

Skogstad, Johnny – Fengselsførstebetjent

Skogvoll, Vidar – Fengselsførstebetjent

Wærum, Erlend – Fengselsførstebetjent

FORSKNING OG UTVIKLING:

Helgesen, Janne – Avdelingsleder

Axelsen, Hanne – Rådgiver

Fjærestad, Kjersti – Fengselsførstebetjent

Granheim, Per Kristian – Rådgiver

Hammerlin, Yngve – Forsker

Haugli, Kristin Opaas – Rådgiver

Høegh-Krohn, Solveig – Rådgiver

Højdahl, Torunn – Seniorrådgiver

Johansen, Gro Heidi L.- Rådgiver

Johnsen, Berit – Forsker

Kristoffersen, Ragnar – Forsker

Lauritzen, Hege – Rådgiver

Litleskare, Ingri – Rådgiver

Nergård, Eva Kristin – Hovedbibliotekar

Rokkan, Tore – Seniorrådgiver

Stageberg, Ole – Rådgiver

Stendahl, Ida – Rådgiver

Stenshol, Kristin – Rådgiver

Sørøy, Christine – Rådgiver

GRUNNUTDANNINGEN

Larsen, Egil – Avdelingsleder

Gjerstad, Anne Mari – Studieinspektør

Andersen, Knut – Seniorrådgiver

Aurland, Hege – Veileder

Bergander, Klaus – Veileder

Berge, Arvid – Undervisningsinspektør

Bukten, Anne – Veileder

Dahl, Karin – Veileder

Drægebø, Heidi – Veileder

Eskeland, Geir – Veileder

Fremstad, Hilde Marie – Veileder

Grytbakk, Vår – Veileder

Grønvold, Marit – Veileder

Haveland, Marit – Veileder

Hjellnes, Siv – Veileder

Holta, Anne Cathrine – Veileder

Hult, Vigdis – Veileder

Jansen, Ingvild B – Veileder

Jensen, Egil – Veileder

Kalvemo, Astrid Larsson – Veileder

Lystad, Sven Johan – Veileder

Nielsen, Terje – Veileder

Nymo, Kirsti – Veileder

Rabbing, Lillis – Veileder

Rosenstrøm, Arne – Seniorrådgiver

Skotte, Sven-Erik – Veileder

Solli, Trygve – Veileder

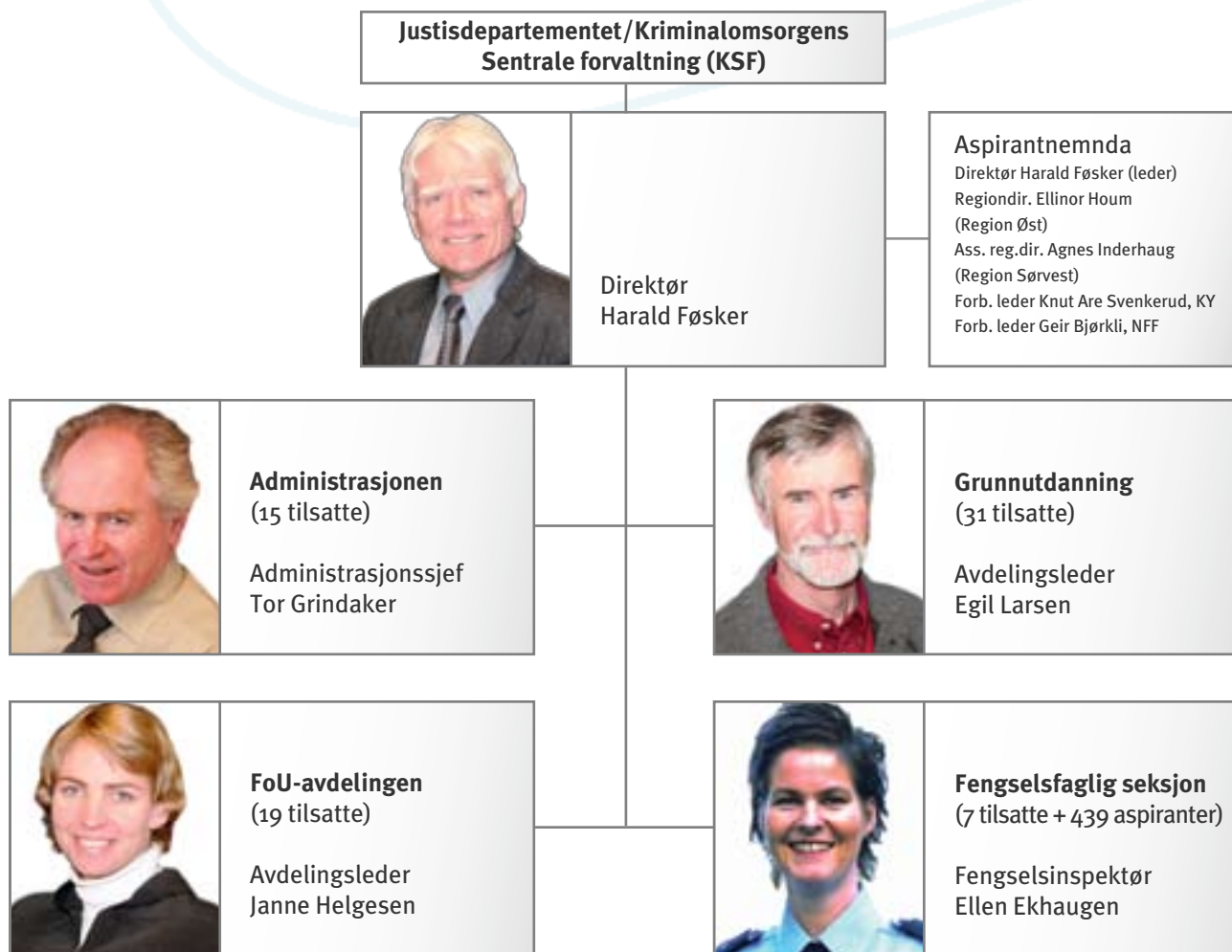
Sund, Annette Kathrine – Veileder

Sørensen, Knut – Veileder

Thomassen, Cathrin – Veileder

Undheim, Kari – Veileder

Organisasjonskart for KRUS 2008

Adm: 15 tilsatte

Grunnutdanningen: 31 tilsatte

Fengselsfaglig: 7 tilsatte + 439 aspiranter

Fou: 19 tilsatte

Til sammen: 504 tilsatte på KRUS

aktiv kriminalomsorg
- tryggere samfunn

KRIMINALOMSORGEN

Kriminalomsorgens utdanningssenter KRUS
Postadresse: Postboks 6138 Etterstad, 0602 Oslo
Besøksadresse: Teisenveien 5, Oslo

Telefon 23 06 71 00
Telefaks 23 06 71 02
E-post: krus@krus.no
www.krus.no